вх. № ЗР-29
01.06.2017г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Заря Василева Ранкова от Институт по овощарство – Пловдив, определена със заповед № НП-07-30/28.04.2017 г. на Председателя на ССА за член на научното жури за материалите, представени от доц. дн Стефан Иванов Гандев от Институт по овощарство – Пловдив за участието му в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление ш. 6.1 „Растениевъдство”, научна специалност - Овощарство, обявен от Институт по овощарство – Пловдив в ДВ бр. 19/ 28.02.2017 год.

Кратки биографични данни

Доц. дн Стефан Иванов Гандев е роден през 1962 г. в гр. Сливен. Завършва Висшия селскостопански институт през 1987 г., факултет по Лозаро-градинарство. От 1988 г. работи като научен сътрудник в Института по овощарство-Пловдив. През 2000 г. придобива ОНС „Доктор”. През 2012 г. е избран за „Доцент“, а през 2015 г. защитава дисертационен труд за присъждане на научната степен „Доктор на науките“. От 2012 г. е избран и за Директор на Института по овощарство – Пловдив.

Оценка на научната продукция

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“ доц. дн Стефан Гандев представя като научна продукция общо 56 бр. научни разработки, от които: 1 бр. автореферат на дисертационен труд за присъждане на научната степен „Доктор на науките“; 10 бр. раздели в монографии; Публикации в наши и международни списания с различен импакт ранг фактор 11 бр.; Публикации в реферирани международни списания 1бр; Публикации в български реферирани научни списания 13 бр.; Доклади, публикувани в сборници от международни научни форуми 2 бр.; Доклади, публикувани в сборници от национални научни форуми 1 бр.; Раздел от книга, публикувана в чужбина 1 бр.; Доклади от международни форуми, публикувани в резюме 1 бр. и 14 бр. научно-популярни статии. Доц. дн Стефан Гандев е член на авторския колектив на „Технология за отглеждане на орех (*Juglans regia* L.)“, приета на Експертен съвет на ССА.

От представените научни трудове 19 броя са на английски език, в 12 бр. публикации кандидатът е първи автор, в 9 бр. е втори автор. Кандидатът представя и 10 бр. раздели от монографиите „Орех“, „Формиране и резитба на овощни дървета и храсти“ и „Ябълка“.

Научните изследвания на доц. дн Стефан Гандев са в областта на Овощарството и са насочени в следните направления:

- На основата на резитби, съобразно особеностите на различни сортоподложкови комбинации е проучен плододаващия хабитус на сортове ябълки, череши, сливи, орехи и ягоди. Определени са характеристиките на отделните групи сортове при посочените овощни видове, свързани с растежа, възрастта и типа на плододаващата дървесина.

- Проучени са растежните и репродуктивни прояви на дърветата от сорт Бребърн и Грени Смит върху вегетативната подложка М9, формирани по системите Стройно вретено, Вертикална ос и Солен. Установено е, че най високи добиви се получават при използване на формировката Вертикална ос, което се потвърждава и от данните на извършения икономически анализ.

- Анализирана е архитектурата на ябълкови хибридни растения, подходящи за естествено формиране на дърветата по системите Вретено и Солакс.

- Сравнена е ефективността на новите методи за размножаване на ореха - топъл калус и епикотилно присаждане, отчетени са процентите на прихващане и се доказва, че и при двата метода се получава висок процент успешно размножени растения (71 - 85,5 %), подходящи за практиката.

- Установено е, че е възможно размножаване на орех по метода топъл калус в инсталация с водно отопление, като средно за периода на проучванията е отчетен 83,1 % на прихващане. Получените по този метод растения могат да се отглеждат в продължение на две години в контейнери, като се отчитат по силни растежни прояви на растенията през втората година.

- Индуцирана е калусна тъкан *ин витро* от различни растителни експланти на обикновен орех (*Juglans regia* L.), като получените резултати са основа при разработване на технология за *ин витро* микроразмножаване.

- Установено е, че температурните условия у нас през месец август позволяват ореха да се размножава по метода на връхно присаждане при условия на неконтролирана температура.

- Проучени са основните показатели за оценка на новоинтродуцирани орехови сортове, подходящи за отглеждане съобразно почвено-климатичните условия на страната. При избора на сортове основни критерии са сила на растеж, време на масов цъфтеж, тип на плододаване, студоустойчивост, толерантност на сортовете към икономически важните болести бактериоза и антракноза, характеристика и едрина на ядките и качество на ореховото масло. На тази основа при оценка на сортовете се дава предимство на тези с умерен растеж, късен цъфтеж, ранно и латерално плододаване, светла и охранена ядка с тегло около 7-8g и висока студоустойчивост.

- Анализирано е фенолното съдържание на унгарски и български орехови сортове, като е отчетено по-високо съдържание на ванилова

киселина, катехин, пирокатехин, канелена и галова киселина, рутин и др. в унгарските сортове.

- Установено е разпределението на орехови плодове в короната на дърветата в зависимост от светлинните условия, натоварването с плодове в части от короната с различна осветеност, което доказва съществуването на автономност на отделни плододаващи клони.

- Изследвани са вегетативните и продуктивни прояви на местни и интродуцирани орехови сортове, като се доказва че българския сорт Извор 10 и френските сортове Фернор и Лара са подходящи за отглеждане в промишлените насаждения в страната, както под формата на традиционни самостоятелни насаждения, така и в смесени насаждения с междинна култура праскова.

- Установено е, че при отглеждане на орехови насаждения при схема на засаждане 10 x 10 m, без резитба за ограничаване на образувалия се овощен плет, се получава засенчване на короната и намаляване на добива.

Като резултат от научноизследователската дейност на кандидата са оформени научно-теоретични, научно-приложни приноси и приноси с потвърдителен характер, които приемам, че са лично дело на кандидата и са в направления - създаване на нови методи, сортове, технологии и доказване с нови средства на съществени страни на вече съществуващи научни области, проблеми, теории и др.

Цитиране на научните публикации

Научните трудове на доц дн Стефан Гандев са цитирани в 113 бр. научни трудове, от които 83 бр. в чуждестранни научни трудове в т.ч 22 бр. в списания с различен импакт ранг фактор; 11 бр. в реферирани научни български списания и 19 бр. в монографии, книги, наръчници и дисертационни трудове.

Ръководство и участие в национални и международни научни проекти

Доц дн. Стефан Гандев е участвал в разработването на 18 броя научно изследователски проекти в т.ч. 3 бр. международни – към FAO, по линията на COST и двустранно сътрудничество с Китай. Участвал е в един проект, целево финансиран от МЗХ и в два проекта за обучение на фермери и студенти. На 7 бр. научно изследователски проекти към ССА е ръководител.

Други дейности на кандидата

Доц дн Стефан Гандев е член на авторския колектив на „Технология за отглеждане на орех (*Juglans regia* L.)“, приета на Експертен съвет на ССА. Кандидатът притежава сертификат от Патентното ведомство на РБългария за нов орехов сорт „Васден”, утвърден със Заповед на МЗГ, № РД 09-168 / 22.03.2005 г.

Доц. дн Стефан Гандев участва като лектор в редица курсове, семинари и открити дни за повишаване квалификацията на фермерите, има участие и като лектор в курс за размножаване на ореха, проведен в рамките на COST акция 873 „Бактериални болести при костилкови и орехоплодни" в Мурсия, Испания през 2009 г. Член е на редакционната колегия на сп. Растениевъдни науки, Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, както и на Acta Horticulturae 1139 (2015). Участвал е в научни комитети на редица международни научни форуми. Член е на Консултативния съвет по овощарство към Министъра на земеделието и храните на РБ и е Член на УС на ССА.

Заключение

На обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор" по професионално направление ш. 6.1 „Растениевъдство", научна специалност - Овощарство, за нуждите на Институт по овощарство - Пловдив единственият кандидат доц. дн Стефан Иванов Гандев се представя с достатъчно по количество и качество научни трудове. Съдържащите се в тях научни, научно-приложни приноси и приноси с потвърдителен характер са новост за науката и обогатяване на съществуващи вече знания.

Материалите, с които доц. дн Стефан Гандев участва в конкурса, както и участието му в голям брой научни проекти с изследователски и внедрителски характер го определят като изграден учен в областта на овощарството, утвърден специалист с умения да получава и интерпретира получените резултати, както и да ги внедрява в практиката.

Всичко това ми дава основание да оценя ПОЛОЖИТЕЛНО кандидата и да препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да гласуват ПОЛОЖИТЕЛНО, доц. дн Стефан Гандев да бъде избран от Научния съвет към Институт по овощарство за „Професор" по професионално направление ш. 6.1 „Растениевъдство", научна специалност Овощарство.

Доц. д-р Заря Ранкова

01.06.2017 г.
Пловдив